

Pedagogia col·lectiva

La pedagogia col·lectiva dóna noves lliçons, i tothom hi té alguna cosa a aprendre

La Vanguardia en català | 18/06/2014 - 00:00h

JORDI BALLÓ

Lea la versión en castellano

De totes les formes experimentals de transmissió creativa, la més interessant és la que es planteja com a resultat d'un treball col·lectiu capaç d'extreure dels seus propis intercanvis una obra de creació singular, que és de tots i de cadascú.

Abans, aquest tipus d'obres de molta gent havien de pagar el preu de la generalització: semblava que l'anonimat relatiu dels seus autors era un obstacle per a una cal·ligrafia forta i profunda. Ara això està canviant, i Catalunya n'és pionera. Ara mateix hi ha dues experiències en marxa que em semblen especialment reveladores.

Una, que debuta, se centra a la sala Beckett, que ha tirat endavant una proposta d'un grup de joves decidits a crear una dinàmica oberta: es tracta de preparar obres de teatre amb nous dramaturgs i actors menors de 30 anys, que aniran canviant, seguint el model d'experiències berlineses. Em van convidar a l'acte inaugural d'aquesta proposta, quan tanta gent va respondre a la primera convocatòria oberta, i va ser una experiència d'entusiasme: la sala plena de joves que volien fer teatre i que acceptaven les regles del joc. Només una petita part dels presents entraria a la primera convocatòria, però podien participar en les següents, perquè allò no era un grup tancat, sinó una dinàmica que la Beckett acollia com a model de continuïtat. Aquest dijous s'estrena a la sala de Gràcia la primera d'aquestes obres que són alhora singulars i col·lectives: Els malnascuts.

La segona experiència no és d'ara, però continua essent un dels puntals de la pedagogia col·lectiva al nostre país. Es tracta de la presentació anual dels films curts realitzats en el marc de la iniciativa Cinema en curs per estudiants d'algunes escoles públiques i instituts de Catalunya (i també de Madrid i de Galícia). Aquest projecte fundador està dirigit per l'associació A Bao A Qu, i el resultat de les obres, que es poden consultar al web, és increïble.

Sense cap mena de paternalisme podem dir que retraten de manera precisa, vibrant, competent i emocionant el punt de vista dels més joves i les seves dificultats d'integració, creant imatges potentíssimes (una noia sola a la nit travessant un pont, una altra interrogant-se davant la platja, una altra en un ascensor transparent sobre la ciutat...). Imatges de solitud i de conflicte que ens transmeten una visió de l'escola pública com a espai moral, de la dificultat d'adaptació dels seus protagonistes, molt més reveladores que hores i hores de televisió convencional.

També serveixen per descobrir el passat: en un documental sobre Bellvitge, fet per alumnes de l'institut del barri, es pregunta als avis com van aconseguir millorar-lo a partir de l'associacionisme. Aquest film en concret acaba amb una sèrie de primers plans de veïns de Bellvitge enmig de la ciutat amb una sinceritat tan extraordinària que converteixen en ridículs els mateixos plans que en el programa Caràcter del Canal 33 ens parlen d'una imatge publicitària de Barcelona.

La pedagogia col·lectiva dóna noves lliçons, i tothom hi té alguna cosa a aprendre.